

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENY SZKOLNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

KLASA II GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy sytuują się na poziomie osiągnięć wykraczających. Uczeń taki musi spełniać poniższe wymagania kryterialne w zakresie następujących kompetencji polonistycznych :

- posiadać umiejętności samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć lekcyjnych,
- posiadać umiejętność wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując św użyte tropy i figury retoryczne,
- umieć dokumentować swe wystąpienia wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną;

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń powinien:

- posiadać umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
- praktycznie wykorzystywać, przetwarzać i interpretować treści rozmaitych przekazów medialnych,
- samodzielnie analizować i interpretować dzieła ikonograficzne;

c) pisanie uczeń powinien:

- proponować własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
- podejmować świadome próby tworzenia reportażu, eseju, felietonu,
- napisać pracę literacką większych rozmiarów, przemówienie, wystąpienie, referat,
- brać udział i osiągać sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowy i wojewódzkim,
- uczestniczyć w konkursach literackich organizowanych na terenie miasta,
- podejmować aktywną działalność literacką lub kulturalną w różnych formach np. w kółku polonistycznym, teatralnym, dziennikarskim, w grupie poetyckiej;

d) nauki o języku uczeń powinien:

- wykazać ponadprogramowe zainteresowania językoznawcze,
- podejmować samodzielne próby poszerzania wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu;

e) lektury uczeń powinien:

- legitymować się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,
- odwoływać się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych,
- śledzić aktualne wydarzenia literackie i artystyczne;

f) pojęć uczeń powinien:

- posługiwać się bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używać pojęć literackich i kulturowych.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy sytuują się na poziomie osiągnięć pełnych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas lekcji i w innych
- miejscach, w których prowadzone są zajęcia (np. biblioteka, muzeum itp.),
- wyraża własny punkt widzenia w sposób jasny i przekonujący,
- bierze aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,
- buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela wyczerpujących odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją,
- aktywnie uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje opinie dyskutantów,
- poprawnie i spójnie opowiada na wybrany temat; oddaje treść właściwą barwą, natężeniem i intonacją głosu,
- poprawnie posługuje się formami wypowiedzi: dyskusja, wykład, opis przeżycia,
- charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- bezbłędnie wygłasza z pamięci fragmenty poezji i prozy, poparte próbą głosowej
- interpretacji tekstu.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie i bezbłędnie czyta z właściwą intonacją,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie i świadomie cicho czyta tekst inspirujący do konstruktywnego myślenia i działania
- wykorzystuje i modyfikuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna literackie środki wyrazu, a także środki wyrazu teatru, filmu i mediów,
- posiada umiejętność krytycznej analizy treści przekazów medialnych,
- analizuje i interpretuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, wydawnictw encyklopedycznych, antologii,
- dzieł zebranych, serii wydawniczych, zbiorów muzealnych jako źródła informacji.

c) Pisanie:

- poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania: notatka (różne typy), opis sytuacji i przeżyć, streszczenie, charakterystyka postaci, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu, z wydarzenia z życia, recenzja filmu, koncertu, książki, rozprawka, artykuł prasowy.

c) nauka o języku:

sprawne, świadome i funkcjonalne wykorzystanie wiedzy językowej z zakresu:

- komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji)
- ⑩ fonetyki (podział głosek, upodobnienie wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
- ⑩ fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, niesobowe formy czasownika – imiesłowy),
- ⑩ składni (wypowiedzenia pojedyncze, wypowiedzenia złożone i wielokrotnie złożone),
- ⑩ słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
- ⑩ ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych oraz umiejętność ich zastosowania udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu).

e) lektura:

- uczeń bardzo dobrze zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym i krytycznym zapoznaniu się z ich treścią,
- umieszcza dojrzały, krytyczny komentarz w wypowiedziach ustnych,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji nad lekturą,
- tworzy oryginalne, samodzielne, krytyczne, o wysokim poziomie literackim prace pisemne,
- zna biogramy autorów lektur.

f) pojęcia:

- bezbłędnie wskazuje, nazywa i definiuje obowiązujące według ustaleń programowych pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe: czynnie posługuje się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- krytycznie słucha wypowiedzi innych osób,
- wyraża własny punkt widzenia w sposób jasny i przekonujący,
- bierze aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,
- buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela wyczerpujących odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją,
- aktywnie uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje opinie dyskutantów,
- barwnie i spójnie opowiada na wybrany temat; oddaje treści właściwą barwą, natężeniem i intonacją głosu,
- poprawnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: dyskusja, wykład, opis przeżycia, charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- bezbłędnie wygłasza z pamięci wiersz i fragmenty prozy wskazane przez nauczyciela;

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- uczeń płynnie i bezbłędnie czyta z właściwą intonacją,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie cicho czyta tekst inspirujący do konstruktywnego myślenia i działania,
- wykorzystuje i modyfikuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna literackie środki wyrazu, a także środki przekazu teatru, filmu, mediów,
- posiada umiejętność krytycznej analizy treści przekazów medialnych,
- analizuje i interpretuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, antologii, dzieł zebranych, serii wydawniczych, zbiorów muzealnych jako źródła informacji;

c) pisanie:

- poprawnie redaguje wszystkie formy wypowiedzi objęte programem nauczania: notatka (różne typy), opis sytuacji i przeżyć, streszczenie, charakterystyka postaci, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie, recenzja z filmu, koncertu i książki, rozprawka, artykuł prasowy.

d) nauka o języku:

- uczeń sprawnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu:
  - komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji)
  - fonetyki (podział głosek, upodobnienie wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
  - ⑩ fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, nieosobowe formy czasownika – imiesłowy),
  - ⑩ składni (wypowiedzenia wielokrotnie złożone),
  - ⑩ słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
  - ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych oraz umiejętność ich zastosowania udokumentowana bezbłędnym zapisem).

e) lektura:

- uczeń bardzo dobrze zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- stosuje dojrzały, krytyczny komentarz w wypowiedziach ustnych,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji nad lekturą,
- tworzy samodzielnie, o dość wysokim poziomie literackim, prace pisemne,
- dobrze zna biogramy autorów lektur.

f) pojęcia:

- wskazuje, nazywa i definiuje obowiązujące według ustaleń programowych pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe, czynnie posługuje się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- krytycznie słucha wypowiedzi,
- próbuje brać aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,
- buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela odpowiedzi z odpowiednią intonacją,
- uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,

- spójnie opowiada na wybrany temat,
- próbuje posługiwać się następującymi formami wypowiedzi: dyskusja, wywiad, opis przeżycia, charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy wskazane przez nauczyciela;

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie czyta z właściwą intonacją,
- próbuje interpretacyjnie czytać teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- cicho czyta tekst inspirujący do przemyśleń i twórczego działania,
- wykorzystuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna podstawowe środki wyrazu, literatury, teatru, filmu i mediów,
- próbuje analizować treści przekazów medialnych,
- analizuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników;

c) pisanie:

- redaguje pisemne formy objęte programem nauczania w kl. II (dopuszcza się nieliczne błędy kompozycyjne, stylistyczne i językowe),
- zna zasady tworzenia przypisów i bibliografii;

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z zakresu:
  - komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji),
  - fonetyki (podział głosek, upodobnienia wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
  - ⑩ fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, niesobowe formy czasownika – imiesłowy),
  - ⑩ składni (wypowiedzenia wielokrotnie złożone),
  - ⑩ słotwórstwa (budowa słotwórcza wyrazu, analiza słotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
  - ortografii i interpunkcji - znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych (dopuszcza się błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia),

e) lektura:

- uczeń w zadowalającym stopniu zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- komentuje treści lektur w wypowiedziach ustnych,
- próbuje aktywnie uczestniczyć w dyskusji nad lekturą,
- redaguje samodzielnie o dość wysokim poziomie literackim prace pisemne,
- dobrze zna biogramy autorów lektur;

f) pojęcia:

- wskazuje, nazywa i definiuje podstawowe pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe obowiązujące według ustaleń programowych w kl. II,
- próbuje posługiwać się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- próbuje krytycznie słuchać wypowiedzi,
- wyraża własne zdanie,
- próbuje uczestniczyć w rozmowie na rozmaite tematy,
- przy pomocy nauczyciela, buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych
- udziela odpowiedzi z odpowiednią intonacją,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje z pomocą nauczyciela opinie dyskutantów,
- opowiada na wskazany temat z pomocą nauczyciela,
- próbuje posługiwać się wymaganymi programem nauczania formami wypowiedzi z wydatną pomocą nauczyciela;

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie czyta z właściwą intonacją,
- cicho czyta tekst ze zrozumieniem,
- wykorzystuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna podstawowe środki wyrazu literatury, teatru, filmu, mediów,
- analizuje reklamy z pomocą nauczyciela,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, encyklopedii;

c) pisanie:

- uczeń zna główne wyznaczniki form wypowiedzi objętych programowymi treściami nauczania w kl. II oraz czyni próby ich poprawnego redagowania;

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
  - komunikacji językowej (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II,
  - ⑩ fonetyki (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II),
  - ⑩ fleksji (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II),
  - ⑩ słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu z pomocą nauczyciela, rozróżnianie skrótów i skrótowców),
  - ⑩ składni (rozróżnianie i budowanie wypowiedzi pojedynczych i złożonych, równoważników zdań),
  - ortografii i interpunkcji- znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych (w pisowni dopuszcza się błędy I i II stopnia; umiejętność analizy i poprawy tych błędów z pomocą nauczyciela);

e) lektura:

- wykazuje ogólną znajomość wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- komentuje treści lektur w wypowiedziach ustnych wspomaganych przez nauczyciela,
- tworzy samodzielne pisemne prace literackie;

f) pojęcia:

- wskazuje i nazywa obowiązujące według ustaleń programowych podstawowe pojęcia teoretyczne, językowe i kulturalne oraz definiuje je z pomocą nauczyciela,
- próbuje posługiwać się nimi w wypowiedziach ustnych.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie (w klasie trzeciej).

KLASA III GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć wykraczających. Uczeń taki spełniać musi bezwzględnie wszystkie wymagania kryterialne jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto w zakresie:

- a) słuchania i mówienia uczeń powinien:
  - posiadać umiejętność samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć dydaktycznych,
  - dysponować umiejętnością wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując świadomie użyte tropy i figury retoryczne,
  - wystąpienia swe dokumentować wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną;
- b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń powinien:
  - posiadać umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
  - praktycznie wykorzystywać, przetwarzać i interpretować treści rozmaitych przekazów medialnych,
  - samodzielnie analizować i interpretować dzieła ikonograficzne;
- c) pisanie uczeń powinien:
  - proponować własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
  - świadomie tworzyć reportaż, artykuł prasowy, esej, felieton,
  - umieć przygotować pracę literacką większych rozmiarów; praca semestralna, praca roczna, praca monograficzna, przemówienie, wystąpienie, referat.
  - brać udział i osiągać znaczące sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowym i wojewódzkim;
- d) nauki o języku uczeń powinien:
  - wykazywać pogłębione zainteresowania językoznawcze,
  - podejmować samodzielne próby poszerzenia wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu;
- e) lektury uczeń powinien:
  - legitymować się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,
  - odwoływać się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych; śledzić aktualne wydarzenia literackie i artystyczne;
- f) pojęć uczeń powinien:
  - dysponować bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używając pojęć literackich i kulturowych przyswajanych na drodze indywidualnej edukacji.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć pełnych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie, zdyscyplinowanie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole oraz samodzielnie prowadzi notatki,
- wypowiada się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzy precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- buduje logiczną i spójną wypowiedź na określony temat; posiada umiejętność argumentowania, wnioskowania i oceniania,
- prezentuje własne stanowisko i punkt widzenia w ramach toczonej dyskusji; zajmuje aktywne stanowisko nadawcy i odbiorcy komunikatu słownego,
- sprawnie opanował wymagane programowo formy mówionych wypowiedzi: opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, sprawozdanie typu recenzji, dyskusja, wywiad,
- wygłasza przemówienia i referaty,
- wygłasza z pamięci fragmenty poezji i prozy, poparte próbą głosowej interpretacji tekstu (odpowiednia barwa, intonacja, natężenie) i wyraźną świadomością jego zawartości semantycznej;

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- bezbłędnie opanował technikę głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie i świadomie cicho czyta tekst, motywujący do twórczego myślenia i działania,
- samodzielnie pracuje z tekstem wykorzystując i modyfikując zawarte w nim informacje,
- umiejętnie cytuje,
- posiada biegłą znajomość literackich środków wyrazu oraz znajomość środków wyrazu języka teatru,
- krytycznie odbiera i analizuje treści przekazów medialnych (TV),
- potrafi krytycznie analizować reklamy,
- umiejętnie korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych,
- rozpoznaje archaizmy, składnię języka staropolskiego, gwary;

- uważnie, zdyscyplinowanie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole i w innych okolicznościach oraz umiejętnie sporządza na tej podstawie własne notatki,
  - wypowiada się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
  - tworzy poprawne językowo, logiczne i spójne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
  - umiejętnie wypowiada się zgodnie z tematem, przedstawia trafne argumenty i dochodzi do logicznych wniosków,
  - wyraża własne stanowisko w trakcie prowadzonej dyskusji,
  - poprawnie opanował wymagane programowo formy wypowiedzi,
  - wygłasza przemówienia i referaty,
  - wygłasza z pamięci wskazane fragmenty poezji i prozy, uwzględniając odpowiednią barwę, intonację i natężenie głosu;
- d) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:
- sprawnie opanował technikę głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
  - czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
  - posiada umiejętność sprawnej, samodzielnej pracy z tekstem z wykorzystaniem wskazówek i poleceń nauczyciela,
  - umiejętnie cytuje,
  - zna literackie środki wyrazu oraz środki wyrazu języka teatru,
  - świadomie odbiera treści przekazów medialnych,
  - analizuje reklamy,
  - korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych,
  - określa specyficzne cechy stylów różnych tekstów;
- e) pisanie:
- poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programowanymi treściami nauczania,
  - poprawnie stosuje w zapisie tekstu odpowiednie znaki graficzne,
  - zna zasady tworzenia przypisów i bibliografii i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- d) nauki o języku:
- uczeń sprawnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:
    - komunikacji językowej (oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny, moda językowa, granice stosowania slangu młodzieżowego, manipulacja językowa w reklamie, styl potoczny, naukowy, publicystyczny, urzędowy),

- ⑩ fonetyki i ortofonii (budowa i funkcje narządów mowy, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, upodobnień i uproszczeń spółgłoskowych, kryteria poprawnościowe wymawiania głosek),
- ⑩ fleksji (znajomość form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
- ⑩ składni (znajomość rodzajów wypowiedzi, poprawna analiza struktury zdania pojedynczego, rozróżnianie rodzajów zdań złożonych) i ich tworzenie, budowanie i analiza zdań wielokrotnie złożonych,
- ⑩ ortografii i interpunkcji – funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; poprawna ortograficznie i interpunkcyjnie pisownia (z dopuszczeniem nielicznych błędów II stopnia) udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu),
- ⑩ słowotwórstwa (analiza słowotwórcza wyrazów, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, podstawowy i pochodny; nazwy miejscowości, nazwiska żeńskie, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przenośnym, archaizmy i neologizmy, zapożyczenia, związki frazeologiczne i ich znaczenie, synonimy, antonimy, homonimy);

e) lektura:

- dokładnie zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- sprawnie i umiejętnie tworzy samodzielne wypowiedzi (ustne i pisemne) na tematy związane z treścią lektury,
- bierze udział w dyskusji podczas analizy i interpretacji tekstu,
- posiada informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika;

f) pojęcia:

- rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje oraz samodzielnie definiuje terminy teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe objęte programowymi treściami nauczania oraz pojęcia i terminy wprowadzane dodatkowo przez nauczyciela.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć podstawowych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- umiejętnie słucha wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów w rozmaitych sytuacjach dydaktycznych (np. lekcja szkolna, lekcja biblioteczna i muzealna prelekcja), jest w stanie zrekonstruować te wypowiedzi i podjąć próbę samodzielnego wynotowania ich najważniejszych myśli,
- wypowiada się zgodnie z określonym tematem w formie wypowiedzi jednozdaniowej i kilkuzdaniowej,
- wypowiada się w sposób poprawny, zgodny z ogólnopolską normą wymowy,
- z własnej i cudzej wypowiedzi próbuje wyprowadzać logiczne wnioski,

- tworzy poprawne merytorycznie (z dopuszczalnymi błędami stylistycznymi) ustne formy wypowiedzi takie jak: opis, opowiadanie, charakterystykę, streszczenie, sprawozdanie,
- próbuje zabierać głos w dyskusji,
- wygłasza z pamięci wskazane fragmenty utworów literackich z próbą ich recytacyjnej interpretacji;

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- poprawnie opanował technikę głośnego czytania
- czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- cicho czyta teksty umożliwiające dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela,
- umiejętnie cytuje,
- zna podstawowe literackie środki wyrazu oraz główne wyznaczniki języka teatru,
- w przemyślany sposób odbiera treści przekazów medialnych
- zna podstawy języka reklamy i próbuje ją samodzielnie analizować,
- posiada praktyczną znajomość zasad korzystania ze słowników;

f) pisanie:

- tworzy ogólnie poprawne strukturalnie (z dopuszczalnymi nielicznymi błędami kompozycyjnymi, stylistycznymi, językowymi) wskazane w programie nauczania pisemne formy wypowiedzi, (podanie, życiorys(CV), przemówienie),
- poprawnie stosuje akapity;

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:
  - komunikacji językowej (znajomość podstawowych pojęć: oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny, moda językowa, slang młodzieżowy, manipulacja językowa, styl wypowiedzi),
  - ⑩ fonetyki i ortofonii (podstawowa klasyfikacja głosek polskich, ogólne rozumienie zasad upodobnień i uproszczeń grup spółgłoskowych, poprawna artykulacja głosek),
  - ⑩ fleksji (znajomość podstawowych form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
  - ⑩ składni (umiejętność rozpoznania rodzajów wypowiedzeń i rodzajów zdań złożonych oraz umiejętność nazwania części zdania pojedynczego),
  - ⑩ ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; pisownia dopuszczająca błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia),

- ⑩ słowotwórstwa (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, wskazanie wyrazów podzielnych i niepodzielnych słowotwórczo, pochodnych i podstawowych);

e) lektura:

- zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- poprawnie merytorycznie wypowiada się (ustnie i pisemnie) na tematy związane z treścią lektury,
- zna podstawowe informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika;

f) pojęcia:

- posiada funkcjonalną znajomość (popartą próbą stworzenia własnej definicji) terminów i pojęć teoretycznoliterackich, językowych i kulturowych objętych programowymi treściami nauczania.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- słucha wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów (w różnych sytuacjach dydaktycznych), rekonstruuje główne tezy i myśli tych wypowiedzi,
- próbuje sporządzić na tej podstawie z pomocą nauczyciela elementarną notatkę własną,
- wypowiada się zgodnie z określonym tematem oraz głównymi normami ogólnopolskiej wymowy,
- tworzy logiczną wypowiedź jednozdaniową i próbuje przy pomocy nauczyciela stworzyć spójną wypowiedź wielozdaniową. Z pomocą nauczyciela,
- próbuje dochodzić do wniosków na podstawie wypowiedzi własnej i innych
- zgodnie z elementarnymi zasadami konstrukcyjnymi redaguje opis, opowiadanie, elementy charakterystyki, streszczenia, sprawozdania – wspomagany przez nauczyciela,
- pamięciowo opanował wskazane fragmenty poezji i prozy;

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- opanował technikę głośnego i cichego czytania na poziomie umożliwiającym zrozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie,
- głośno czyta teksty literackie z przestrzeganiem zasad artykulacyjnych i interpunkcyjnych,
- ukierunkowany przez nauczyciela potrafi odnaleźć cytaty,
- zna podstawowe literackie środki wyrazu oraz podstawowe środki języka teatru,

- odbiera treści przekazów medialnych, relacjonuje je (z pomocą nauczyciela),
- wspomagany przez nauczyciela analizuje reklamy,
- pod kierunkiem nauczyciela korzysta ze słowników

c) pisanie:

- redaguje wskazane w programie pisemne formy wypowiedzi, potwierdzając praktyczną znajomość głównych wyznaczników tych form (dopuszczalne błędy kompozycyjne, stylistyczne, językowe),
- stosuje akapity;

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
  - komunikacji językowej (rozpoznawanie przy pomocy nauczyciela oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny, slangu młodzieżowego, stylu potocznego, naukowego, publicystycznego, urzędowego),
  - ⑩ fonetyki (podstawowa klasyfikacja głosek polskich),
  - ⑩ fleksji (rozpoznawanie przy pomocy nauczyciela podstawowych form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
  - ⑩ składni (umiejętność rozpoznania – z pomocą nauczyciela - rodzajów wypowiedzi i rodzajów zdań złożonych oraz części zdania pojedynczego),
  - ⑩ ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; w pisowni dopuszczalne błędy I i II stopnia – umiejętność analizy i poprawy tych błędów z pomocą nauczyciela),
  - ⑩ słowotwórstwa (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, rozpoznawanie wyrazów podstawowych i pochodnych),

d) lektura:

- posiada ogólną znajomość problematyki wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, co świadczy o przynajmniej częściowym zapoznaniu się z ich tekstem,
- poprawnie merytorycznie wypowiada się (ustnie – z pomocą nauczyciela – oraz pisemnie) na najważniejsze tematy związane z analizą i interpretacją omawianej lektury,
- posiada elementarną wiedzę o autorach lektur;

e) pojęcia:

- zna najważniejsze terminy i pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe objęte programem nauczania.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy nie sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą. Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie.

Ocena uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Formy i metody dostosowania wymagań dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się i obniżonymi możliwościami intelektualnymi

1. Uczniowie z dysleksją rozwojową:

- a) w wypowiedzi ustnej kładziemy nacisk na treść, a nie na błędy językowe,
- b) w wypowiedziach pisemnych zwracamy uwagę na wiadomości, a nie błędy ortograficzne,
- c) dostosowujemy kryteria oceniania dyktand do zaleceń PPP,
- d) podczas sprawdzianów umożliwiamy uczniom korzystanie ze słowników,
- e) dajemy możliwość zastąpienia prac pisemnych odpowiedziami ustnymi.

2. Uczniowie z dysgrafią i dysortografią:

- f) zwracamy uwagę na merytoryczną zawartość prac pisemnych,
- g) zezwalamy na korzystanie ze słowników ortograficznych,
- h) dostosowujemy kryteria oceniania dyktand do możliwości uczniów doceniamy postępy w dziedzinie ortografii,
- i) mobilizujemy do ciągłej pracy nad utrwaleniem zasad ortograficznych
- j) proponujemy zestawy ćwiczeń do pracy samodzielnej.

3. Uczniowie z wadą wymowy:

- a) umożliwiamy zaliczenie materiału w formie pisemnej zamiast ustnej,
- b) pomagamy podczas odpowiedzi ustnych,
- c) umożliwiamy odpowiedź ustną po zakończeniu lekcji.

4. Uczniowie z deficytem funkcji wzrokowo-słuchowej:

- a) umożliwiamy siedzenie w pierwszej i drugiej ławce,
- b) wykorzystujemy reprodukcje, plansze, plakaty,
- c) wydłużamy czas wykonania zadań pisemnych.

5. Uczniowie, u których stwierdzono wolniejsze tempo pracy:

- a) pozwalamy zostać na przerwie i dokończyć rozpoczętą pracę (test, sprawdzian),
- b) dajemy czas do namysłu przed odpowiedzią ustną,
- c) umożliwiamy poprawianie ocen,
- d) udzielamy pochwał na forum klasy,
- e) wydłużamy czas wykonywania zadań pisemnych,
- f) zmniejszamy liczbę zadań do wykonania podczas prac klasowych, kartkówek.

6. Uczniowie z obniżoną pamięcią trwałą:

- a) uprzedzamy o odpowiedzi ustnej,
- b) informujemy o zakresie materiału, z którego uczeń będzie odpowiadał,
- c) naprowadzamy ucznia podczas odpowiedzi ustnej,
- d) umożliwiamy zaliczenie treści etapami,
- e) w trakcie samodzielnego rozwiązywania zadań umożliwiamy korzystanie z plansz i słowników.